

Biroul permanent al Senatului

365 / 01.09.2021

Biroul permanent al Senatului

Bp. 302 / 23.07.2021

AVIZ

referitor la propunerea legislativă privind completarea Codului de procedură civilă

Analizând propunerea legislativă privind completarea Codului de procedură civilă (b302 din 29.06.2021), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.XXXV/3507/30.06.2021 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr.D601/01.07.2021,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.(1) lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect completarea art.150 din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările, în sensul prevederii, prin excepție de la dispozițiile alin.(4) al aceluiași articol, a traducerii „din oficiu, pe cheltuiala Ministerului Justiției”, a înscrisurilor redactate în limba maternă a cetățenilor români aparținând minorităților naționale, atunci când înscrisurile sunt anexate cererilor adresate instanțelor judecătorești de către această categorie de persoane.

Prin avizul pe care îl emite Consiliul Legislativ nu se poate pronunța asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

2. Întrucât, de principiu, propunerea legislativă are implicații asupra bugetului de stat, este obligatorie solicitarea unei informări din partea Guvernului, în conformitate cu dispozițiile art.111 alin.(1) din Constituția României.

De asemenea, sunt incidente prevederile art.15 alin.(1) din Legea nr.500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la obligativitatea întocmirii unei fișe financiare, cu respectarea condițiilor prevăzute de art.21 din Legea responsabilității fiscal-bugetare nr.69/2010, republicată.

În acest context precizăm că, în considerentele Deciziei nr.331/2019, Curtea Constituțională a reținut că, *„lipsind fișa financiară (inițială și reactualizată) nu se poate trage decât concluzia că la adoptarea legii s-a avut în vedere o sursă de finanțare incertă, generală și lipsită de un caracter obiectiv și efectiv, nefiind așadar reală”*.

3. Având în vedere dispozițiile art.38 alin.(3) din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora *„Plenul Consiliului Superior al Magistraturii avizează proiectele de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești”*, este necesară solicitarea avizului acestei autorități.

4. Potrivit *Expunerii de motive*, intervenția legislativă preconizată are ca fundament necesitatea respectării dispozițiilor art.128 și ale art.16 din Constituție.

Precizăm însă că, prin Decizia nr.636/2016, prin care a respins excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.150 alin.(4) din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările, Curtea Constituțională a constatat că respectivele norme, *„care prevăd obligația părților aflate într-un proces civil de a depune înscrisurile redactate într-o limbă străină în copie certificată, însoțite de traducerea legalizată efectuată de un traducător autorizat, respectă atât norma constituțională referitoare la dreptul cetățenilor români aparținând minorităților naționale de a se exprima în limba maternă în fața instanțelor de judecată, consacrată de art.128 din Legea fundamentală, cât și principiul constituțional al egalității în drepturi a cetățenilor, care impune statului obligația de a reglementa un cadru legal apt să permită aplicarea unui tratament egal tuturor persoanelor aflate în situații*

juridice similare, fără privilegii sau discriminări. Astfel, dispozițiile legale criticate asigură un tratament juridic egal tuturor cetățenilor români, indiferent de naționalitate, instituind în sarcina părților obligația procesuală de a traduce, prin traducător autorizat, toate înscrisurile redactate într-o limbă străină”.

Având în vedere cele reținute de Curtea Constituțională, sugerăm ca Expunerea de motive să fie reconsiderată, în sensul fundamentării soluției legislative propuse prin evidențierea elementelor prevăzute la art.31 alin.(1) din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

5. În ceea ce privește reglementarea propusă, este de analizat în ce măsură instituirea acestei proceduri ar putea conduce la prelungirea procesului civil, astfel încât poate fi afectat dreptul la un proces echitabil, prevăzut de art.6 paragraful 1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în ceea ce privește judecarea cauzei într-un termen rezonabil.

6. Precizăm că norma preconizată pentru **art.150 alin.(4¹)** nu este suficientă pentru asigurarea posibilității aplicării în practică a acesteia.

Avem în vedere faptul că nu se stabilește care este procedura aplicabilă în situația în care cetățenii români aparținând minorităților naționale anexează cererilor adresate instanțelor judecătorești înscrisuri redactate în limba lor maternă, textul propus prevăzând doar că acestea se traduc, din oficiu, pe cheltuiala Ministerului Justiției.

Precizăm că, pentru asigurarea unei reglementări complete, ar fi trebuit să se prevadă în mod expres cine are competența dispunerii transiterii spre traducere a respectivelor înscrisuri, care sunt categoriile de persoane care ar urma să realizeze traducerile și cum anume este sesizat Ministerul Justiției în vederea asigurării plății traducerilor.

Astfel, prin proiect trebuie clarificate următoarele aspecte:

- dacă dispunerea traducerii reprezintă o rezoluție administrativă a judecătorului;
- care este modalitatea de selectare a traducătorilor autorizați, având în vedere faptul că aceștia percep tarife diferite;
- în ce termen trebuie efectuată traducerea și care este sancțiunea nerespectării termenului.

În plus menționăm că expresia „pe cheltuiala Ministerului Justiției” nu este specifică stilului normativ. În acest sens, textul ar fi trebuit să prevadă că respectivele cheltuieli, necesare pentru efectuarea traducerilor înscrisurilor avute în vedere de text, sunt avansate de stat și sunt cuprinse distinct în bugetul de venituri și cheltuieli al Ministerului Justiției.

7. În ceea ce privește dreptul cetățenilor români aparținând minorităților naționale de a utiliza limba maternă în justiție, menționăm că, potrivit art.128 din Constituția României, republicată, procedura judiciară se desfășoară în limba română, iar, cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă în fața instanțelor de judecată, *în condițiile legii organice*.

Așadar, pe lângă art.150 alin.(4) din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările, potrivit căruia, *„când înscrisurile sunt redactate într-o limbă străină, ele se depun în copie certificată, însoțite de traducerea legalizată efectuată de un traducător autorizat”*, semnalăm și incidența a dispozițiilor art.14 din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările.

Potrivit acestui articol, *„(1)Procedura judiciară se desfășoară în limba română.(2) Cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă, în fața instanțelor de judecată, în condițiile prezentei legi.(3) În cazul în care una sau mai multe părți solicită să se exprime în limba maternă, instanța de judecată trebuie să asigure, în mod gratuit, folosirea unui interpret sau traducător autorizat.(4) În situația în care toate părțile solicită sau sunt de acord să se exprime în limba maternă, instanța de judecată trebuie să asigure exercitarea acestui drept, precum și buna administrare a justiției, cu respectarea principiilor contradictorialității, oralității și publicității.(5) Cererile și actele procedurale se întocmesc numai în limba română.(6) Dezbaterile purtate de părți în limba maternă se înregistrează, consemnându-se în limba română. ... (7) Interpretul sau traducătorul va semna pe toate actele întocmite, pentru conformitate,*

atunci când acestea au fost redactate sau consemnarea s-a făcut în baza traducerii sale.”.

Prin Decizia nr.772/2009, Curtea Constituțională respinge excepția de neconstituționalitate a art.14 alin.(5) din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, aceasta constatând că „legea pune la dispoziția părților, cetățeni români aparținând minorităților naționale, suficiente garanții procedurale menite să le asigure libertatea de exprimare, accesul liber la justiție, precum și dreptul la un proces echitabil.”

8. Cu rezerva celor anterior precizate, sub aspectul respectării normelor de tehnică legislativă, formulăm următoarele observații:

a) La **titlu**, întrucât intervențiile legislative vizează exclusiv completarea art.150 din Legea nr.134/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în acord cu exigențele privind redactarea actelor normative, este necesară reformularea, astfel:

„Lege

pentru completarea art.150 din Legea nr.134/2010 privind
Codul de procedură civilă”.

b) Pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, este necesară reformularea **articolului unic**, astfel:

„Articol unic. – La articolul 150 din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.247 din 10 aprilie 2015, cu modificările și completările ulterioare, după alineatul (4) se introduce un nou alineat, alin.(4¹), cu următorul cuprins:

„(4) Prin excepție de la prevederile **alin.(4)**,”.

[REDACTED]
PREȘEDINTE
[REDACTED]
Florin IORDACHE
[REDACTED]

București
Nr.591/22.07.2021

Lege privind Codul de procedură civilă

(v. art. XII - XIX din Legea nr. 2/2013 - M. Of. nr. 89/12 feb. 2013; Decizia I.C.C.J. nr. 8/2015 - M. Of. nr. 539/20 iul. 2015 (art. 450 alin. (5) raportat la art. 997 și următoarele și art. 719 alin. (7)); Decizia I.C.C.J. nr. 13/2015 - M. Of. nr. 690/11 sep. 2015 (art. 94 și art. 95); Decizia I.C.C.J. nr. 7/2016 - M. Of. nr. 461/22 iun. 2016 (art.127 alin. (1) și (3))

1	republicare cu renumerotare	M. Of. nr. 247/10 apr. 2015
Lege privind Codul de procedură civilă	
2	admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 485/2015
M. Of. nr. 539/20 iul. 2015
Decizia nr. 485 din 23 iunie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 13 alin. (2) teza a doua, art. 84 alin. (2) și art. 486 alin. (3) din Codul de procedură civilă	<i>art. 13 alin. (2) teza a doua, art. 84 alin. (2), și art. 486 alin. (3) cu referire la mențiunile care decurg din obligativitatea formulării și susținerii cererii de recurs de către persoanele juridice prin avocat sau consilier juridic</i>
3	admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 839/2015
M. Of. nr. 69/1 feb. 2016
Decizia nr. 839 din 8 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 493 alin. (5)-(7) din Codul de procedură civilă	<i>art. 493 alin. (5) (sintagma "sau că recursul este vădit nefondat")</i>
4	modificări prin	D.C.C. nr. 839/2015
M. Of. nr. 69/1 feb. 2016
Decizia nr. 839 din 8 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 493 alin. (5)-(7) din Codul de procedură civilă	<i>suspendă pentru o perioadă de 45 de zile dispozițiile art. 493 alin. (5) (cu referire la sintagma "sau că recursul este vădit nefondat") (termenul se împlinește la data de 17.03.2016), după care operează prevederile art. 147 din Constituție</i>
5	admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 866/2015
M. Of. nr. 69/1 feb. 2016
Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 509 alin. (1) pct. 11 și alin. (2) din Codul de procedură civilă	<i>art. 509 alin. (1) (sintagma „pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul” este neconstituțională cu referire la motivul de revizuire prevăzut la pct. 11 din cuprinsul acestora)</i>
6	modificări prin	D.C.C. nr. 866/2015
M. Of. nr. 69/1 feb. 2016
Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 509 alin. (1) pct. 11 și alin. (2) din Codul de procedură civilă	<i>suspendă pentru o perioadă de 45 de zile dispozițiile art. 509 alin. (1) (constată sintagma „pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul” este neconstituțională cu referire la motivul de revizuire prevăzut la pct. 11 din cuprinsul acestora) (termenul se împlinește la data de 17.03.2016), după care operează dispozițiile art. 147 din Constituție</i>
7	modificări prin	D.C.C. nr. 895/2015
M. Of. nr. 84/4 feb. 2016
Decizia nr. 895 din 17 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 641 și art. 666 din Codul de procedură civilă	<i>suspendă pentru 45 de zile dispozițiile art. 666 (termenul se împlinește la 20 martie 2016) după care operează prevederile art.147 din Constituție</i>

8 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 895/2015 Decizia nr. 895 din 17 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 641 și art. 666 din Codul de procedură civilă	M. Of. nr. 84/4 feb. 2016	art. 666
9 modificări prin	O.U.G. nr. 1/2016 Ordonanță de urgență pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și a unor acte normative conexe	M. Of. nr. 85/4 feb. 2016	<i>modifică art. 603 alin. (3), art. 615, art. 628 alin. (5), art. 635, art. 641, art. 651 alin. (3), art. 665, art. 666, art. 670 alin. (6), art. 680 alin. (2), art. 699 alin. (2), art. 712 alin. (3), art. 720 alin. (8), art. 732 alin. (2), art. 783 alin. (1), art. 820, art. 856 alin. (2), art. 889, art. 955 alin. (1)</i>
aprobată cu modificări și completări prin	L. nr. 17/2017	M. Of. nr. 196/21 mar. 2017	
10 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 169/2016 Decizia nr. 169 din 24 martie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 142 alin. (1) teza întâi și art. 145 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură civilă	M. Of. nr. 353/9 mai 2016	<i>art. 142 alin. (1) teza întâi și art. 145 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură civilă sunt constituționale în măsura în care motivul de bănuială legitimă nu se raportează la calitatea de parte a curții de apel în raza căreia funcționează instanța investită cu judecarea litigiului</i>
11 modificări prin	O.U.G. nr. 95/2016 Ordonanță de urgență pentru prorogarea unor termene, precum și pentru instituirea unor măsuri necesare pregătirii punerii în aplicare a unor dispoziții din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă	M. Of. nr. 1009/15 dec. 2016	<i>prorogă termenele prev. la art. XII alin. (1), art. XIII teza I, art. XVIII alin. (1) și art. XIX alin. (1) până la data de 1 ian. 2019</i>
12 modificări prin	L. nr. 17/2017 Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 1/2016 pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și a unor acte normative conexe	M. Of. nr. 196/21 mar. 2017	<i>modifică art. 534 alin.(2), art. 613 alin. (4), art. 615, art. 641, art. 651 alin. (4), art. 652 alin. (2), art. 666 alin. (2) și (7), art. 719 alin. (6), art. 782, art. 889 și denumirea secțiunii a 2-a a cap. IV al titlului III din cartea a V-a</i>
13 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 290/2018 Decizia nr. 290 din 26 aprilie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 127 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă	M. Of. nr. 638/23 iul. 2018	<i>sintagma "de competența instanței la care își desfășoară activitatea" din cuprinsul art. 127 alin. (1), precum și sintagma "care își desfășoară activitatea la instanța competentă să judece cauza" din cuprinsul art. 127 alin. (2)</i>
14 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 290/2018 Decizia nr. 290 din 26 aprilie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 127 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă	M. Of. nr. 638/23 iul. 2018	<i>dispozițiile art. 127 alin. (1) și alin. (2) sunt constituționale în măsura în care privesc și instanța de judecată în calitate de parte reclamantă / pârâtă</i>

15 modificări prin	L. nr. 310/2018	M. Of. nr. 1074/18 dec. 2018	<p><i>modifică art. 13 alin. (2), art. 41 alin. (1), art. 64 alin. (3) și (4), art. 80 alin. (5), art. 83, art. 84 alin. (3), art. 94 pct. 1 lit. b), art. 95 pct. 3, art. 96 pct. 3, art. 127 alin. (1) și (2), art. 129 alin. (2) pct. 2, art. 130 alin. (2) și (3), art. 131 alin. (1), art. 142 alin. (1), art. 144 alin. (2), art. 154 alin. (4) și (6), art. 165 pct. 3, art. 183 alin. (1) și (3), art. 200 alin. (4), art. 201 alin. (2) - (4), art. 213, art. 231 alin. (1), (4) și (5), art. 240, art. 244, art. 261 alin. (1), art. 323 alin. (1), art. 398 alin. (3), art. 402, art. 415 pct. 3, art. 426 alin. (1) și (5), art. 444 alin. (1), art. 450 alin. (3), art. 457 alin. (2), art. 471 alin. (3) și (4), art. 474, art. 483 alin. (2) - (4), art. 484 alin. (7), art. 486 alin. (1) lit. a) și e), art. 486 alin. (2) și (3), art. 490, art. 496 alin. (1), art. 497, art. 503 alin. (3), art. 509 alin. (2), art. 513 alin. (4), art. 517 alin. (4), art. 521 alin. (3), art. 713 alin. (2), art. 906 alin. (4), art. 915 alin. (2); introduce lit. j_1) - j_3) la art. 94 pct. 1, alin. (2_1) la art. 127, alin. (6_1) la art. 154, alin. (11_1) la art. 163, alin. (4_1) la art. 200, alin. (6) și (7) la art. 321, pct. 1_1 la art. 413 alin. (1), art. 471_1, alin. (1_1) la art. 517; abrogă art. 84 alin. (2), art. 105, art. 322 alin. (3), art. 471 alin. (5) - (8), art. 475, art. 484 alin. (3) pct. 2, art. 484 alin. (6), art. 493, art. 660 alin. (3), art. 666 alin. (8)</i></p>
16 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 874/2018	M. Of. nr. 2/3 ian. 2019	<p><i>dispozițiile art. 27, în interpretarea dată prin Decizia nr. 52 din 18 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept</i></p>
17 modificări prin	D.C.C. nr. 604/2020	M. Of. nr. 976/22 oct. 2020	<p><i>suspendă pentru 45 de zile dispozițiile art. 524 alin. (3) (termenul se împlinește la 5 decembrie 2020) după care operează prevederile art. 147 din Constituție</i></p>
18 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 604/2020	M. Of. nr. 976/22 oct. 2020	<p><i>art. 524 alin. (3)</i></p>